

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

(12. SINIF)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2024

İÇİNDEKİLER

1. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	6
1.3. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	12
1.4. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	12
1.5. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	13
2. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI SINIF DÜZEYİNE AİT ÜNİTELER	15
12. SINIF	15

1. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı sosyal bilimlerin bakış açısı ve disiplinler arası bir anlayış ile hazırlanmıştır. Bilindiği gibi geçmişten günümüze tarihin kapsamı, insan hayatının çeşitli faaliyetlerini inceleyen yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası ölçeklerde bir insanlık tarihi olarak genişlemiştir. Böylelikle tarih disiplini; geçmişi sadece siyasi değil kültürel, entelektüel, sosyal ve felsefi açılardan da incelemiştir. Bu durum, *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*'nda kendini göstermiştir. Arkeoloji, antropoloji, coğrafya, ekonomi, felsefe, hukuk, siyaset bilimi, sosyoloji gibi disiplinlerden yararlanılarak oluşturulan program içeriğinde Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna giden süreç ve sonrasında meydana gelen gelişmeler açıklanmıştır. Bu bağlamda Türk modernleşmesi çerçevesinde siyasi, idari ve askerî alanlar ile ekonomi, hukuk, bilim, sağlık, eğitim, kültür ve sanattaki değişim ve gelişim ele alınmış; uluslararası ilişkiler, sosyal reformlar, aile hayatı, kadının konumu, afetler, göçler ve salgın hastalıklar ile bilim ve teknoloji, günlük hayat, spor, tarım, sanayi ve ticaret gibi konulara yer verilmiştir.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın geliştirilme sürecinde köklü bir anlayış değişikliğine gidilmiştir. Bu doğrultuda programda bireyin hem kendi hayatıyla hem de içinde yaşadığı toplumla ilişkisini dikkate alan bir yapı oluşturulmuş, bilgi aktarımı odaklı tarih öğretiminden beceri temelli tarih öğretimine geçilmiştir. Beceri temelli öğretimin etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi adına öğretim programında sadeleştirmeye gidilmiş, siyasi tarihin yanı sıra "insan"ı öne çıkaran sosyal tarih konuları da önemsenmiştir. Öte yandan programda tarih konuları belirlenirken tematik yaklaşım benimsenmiş, tema içeriklerinin oluşturulmasında ise kronolojik yaklaşım esas alınmıştır. Ayrıca öğrenme çıktılarının öğrenme-öğretme uygulamaları bölümü yapılandırılırken uygun olan içerikler eş zamanlı bir bakış açısıyla incelenmiştir. Tarihin dönemsel gelişimi esas alınarak önemli kırılma noktaları belirlenmiş, içerik buna göre yapılandırılmıştır.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı geliştirilirken *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi 8. Sınıf Öğretim Programı* temel alınmıştır. Bütüncül anlayış doğrultusunda ortaöğretim programı öğrenme çıktıları ve içerik çerçevesi oluşturulurken ön öğrenmelere dikkat edilmiş, konu içeriği yakın tarihe kadar getirilerek güncel hayatla ilişkilendirilmiştir. Öte yandan programda Cumhuriyet'imizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatı ile Türk İnkılabı ve Atatürkçülük konuları yeniden yapılandırılmıştır. Buna göre programda öğrencilerin rol modeli almaları için Atatürk'ün kişilik özellikleri üzerinde durulmuştur. Millî Mücadele'nin başlangıcından Atatürk'ün vefatına kadar geçen süreçte meydana gelen olaylar bütüncül bir bakış açısıyla sunulmuş, Türk İnkılabı ve Atatürkçülük konuları Türk modernleşmesi kapsamında değişim ve sürekliliği esas alan bir anlayışla verilmiştir.

Öğretim programı geliştirme sürecinde dikkate alınan unsurlardan biri de güncel teknolojik ve bilimsel gelişmeler olmuştur. Bu bağlamda programda "dijital tarih"e yer verilmiş, yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkan yeni tarihsel bilgi ve bulgular da içeriğe yansıtılmıştır. Öte yandan öğrenme-öğretme uygulamalarında çevrim içi ortam ve uygulamaların kullanımı önemsenmiştir. Öğrenme-öğretme ile ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin kurgulanmasında tarih eğitime yönelik güncel araştırmaların ortaya koyduğu birikim dikkate alınmıştır. Buna ek olarak örnek olay ve metinler üzerinden konularla değerler ilişkilendirilmiş, özellikle Türk-İslam medeniyetinin temel kaynakları olan millî ve manevi değerlerin uygulamalı olarak verilmesi esas alınmıştır.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın çatısı oluşturulurken "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli"nde yer alan sosyal bilimler alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve değerlerin yanı sıra okuryazarlık becerileri kullanılmıştır. Öğrencilerin tarih bilincinin geliştirilmesi ve tarih okuryazarı hâline getirilmeleri için ortaöğretim düzeyinde tarih derslerinin ilgi çekici, merak uyandırıcı, sorgulayıcı, güncel hayatla ilişkili ve anlaşılır bir biçimde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu çerçevede programın amaçlarına ulaşması için gerekli becerilerin, eğilimlerin, değerlerin, okuryazarlık, sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve ölçme değerlendirme süreçlerinin nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı’nın temel amacı; Türk milletinin yakın tarihte gösterdiği millî birlik, beraberlik ve dayanışmayı kavrayarak Türk inkılabının ruhunu ve amaçlarını geliştirecek bilgi, beceri ve değerlerle donanmış bireyler yetiştirmektir. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitimi’nin Genel Amaçları ile Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanan *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*yla öğrencilerin

1. Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün kişilik özelliklerini örnek almaları,
2. Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün ve Türk milletinin insanlığa katkılarına dair kanıtlar göstermeleri,
3. Millî Mücadele’nin ve Türk inkılabının anlamını ve önemini yorumlamaları,
4. Türk modernleşmesi ile Atatürk ilke ve inkılapları arasındaki ilişkiyi çözümlemeleri,
5. Türkiye’nin jeopolitik önemini bölgesel ve küresel etkileri açısından değerlendirmeleri,
6. Ülkemize yönelik iç ve dış tehditlere karşı duyarlı olmaları,
7. Tarihin siyasi ve askerî olayların yanı sıra sosyal, ekonomik ve kültürel alanları da kapsadığına dair kanıtlar göstermeleri,
8. Tarihsel olayların meydana geldiği dönemin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıttığını kavramaları,
9. Tarihsel süreçte toplumlar arasında meydana gelen siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel etkileşimleri çözümlemeleri,
10. Tarihsel olay, durum, kişi, kurum ve fikirleri ait olduğu dönemin koşulları içinde değerlendirmeleri,
11. Tarihsel süreçteki olay, durum, kurum ve fikirleri değişim ve süreklilik açısından yorumlamaları,
12. Tarihsel bilginin inşa sürecinde tarihçilerin esas aldığı yöntemleri uygulamaları,
13. Tarihi öğrenirken ve araştırırken ihtiyaç duydukları teknolojileri etkin bir şekilde kullanmaları,
14. Millî kimliğin oluşum sürecini çözümlemeleri,
15. Medeniyetimizin dayandığı millî ve manevi değerleri davranışlarına yansıtmaları,
16. Tarih dersinin birey ve toplum hayatına katkıları çerçevesinde ders dışında da tarih öğrenmeye istekli olmaları,
17. Tarihsel anlatıları yazılı ve sözlü ifade ederken Türkçeyi doğru ve etkili kullanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanmasında ve uygulanmasında özel amaçlarla çıktılar bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

1.2. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel esaslar ve bileşenler aşağıda açıklanmıştır.

- *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı* "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni" temel alınarak yapılandırılmıştır. Derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanması, ders kitaplarının ve diğer materyallerin hazırlanmasında söz konusu metin dikkate alınmalıdır. Bütün eğitim ve öğretim faaliyetleri, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni"nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Programda yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini işe koştan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran, kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan tüm süreçlerin yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili ünitenin öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlamalar yapılmalı ve ihtiyaç hâlinde uygulamaların farklılaştırılabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
- Ünitelerin işleniş sırası ve ünitelere ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeylerini ve çevre şartlarını dikkate almalıdır.
- Araştırma, inceleme, sorgulama gibi bilimsel faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı bir öğrenme ortamı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabildiği, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.
- Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve değerler, öğrenme-öğretme uygulamaları içerisinde doğrudan bir etkinlik veya süreci destekleyici bir unsur olarak ele alınmalıdır. Örneğin sosyal-duygusal öğrenme becerilerinden iş birliği becerisi grup çalışması yoluyla, konuya ilişkin bir örnek olay ise değerler eğitimi kapsamında uygulanabilir. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin notla değerlendirilmesi gerekmemektedir ancak performans görevleri, proje vb. ölçme araçlarında ve dereceli puanlama anahtarlarında dikkate alınan ölçütler arasında beceri ve değerlere de yer verilmelidir.
- Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı olan farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleriyle ve diğer branşlarda çalışan öğretmenlerle iş birliği yapılmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel durumlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, uzak ya da yakın çevrede karşılaşılabilecek problemlere dair görevler verilmeli; öğrenciye yönelik yargılayıcı nitelik taşımayan ve motive eden geri bildirimler sağlanmalı; dijital teknolojilerden yararlanılmalıdır.
- Programda düşünceleri, eylemleri, eserleri ve kişilik özellikleriyle öne çıkan tarihî karakterler ele alınmaktadır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında tarihî karakterlerin biyografileri verilirken ezberden kaçınılmalı; bu kişilerin söz konusu alana katkılarına, ortaya koydukları eserlere ve öğrenciler tarafından örnek alınması gereken yönlerine vurgu yapılmalıdır.
- Program uygulanırken içerik çerçevesinde öğrencilere millî ve manevî değerler kazandırılmalı, onların Türkçe söz varlıkları ve dil becerileri geliştirilmelidir. Bu amaçla zümre öğretmenleri tarafından programda yer alan öğrenme çıktılarına uygun kitap okuma listeleri hazırlanmalı, öğrencilere bir eğitim-öğretim yılında en az iki kitap okutulacak şekilde planlama yapılmalıdır. *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı* kapsamında Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatı, Millî Mücadele sürecinde yaşananlar, Türk modernleşmesi, Cumhuriyet Dönemi'nde bilim, eğitim ve kültür çalışmaları, II. Dünya Savaşı ve Türk dış politikası ile Kıbrıs Sorunu, Pontus ve Ermeni iddialarının asılsızlığı konularıyla ilgili alanında yetkin kişiler tarafından kaleme alınmış kitaplar okuma listesine dâhil edilmelidir.

- Farklılaştırma kapsamında zenginleştirme bölümünde yer alan öneri niteliğindeki uygulamalardan "*" ile işaretlenenlerin sosyal bilimler liselerinde gerçekleştirilmesi zorunludur. Zorunlu olan zenginleştirme uygulamalarına yıllık planlarda yer verilir.
- Farklılaştırma kapsamında zenginleştirme ve destekleme bölümlerinde yer verilen uygulamalara ("*" sembolü ile verilen uygulamalar dâhil) ders kitaplarında yer verilmez. Ancak materyal hazırlayıcılar tarafından "*" ile belirtilen uygulamalara yönelik e-içerik hazırlanır. Farklılaştırma kapsamındaki tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından planlanır ve uygulanır.
- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük* ders kitabı *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı* doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın ünite, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları ve öğrenme-öğretme uygulamaları bölümleri dikkatli bir şekilde incelenerek içerik bunlara göre oluşturulmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Değerler ve Okuryazarlık Becerileri)

- Türkiye’de tarih eğitiminin temelinde öğrencilere etkin vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır. Ayrıca tarih eğitimiyle öğrencilere kişisel, ulusal ve uluslararası düzeyde tarih anlayışı kazandırmak suretiyle onlardan kendi kimliklerini geliştirmeleri beklenmektedir. Dolayısıyla tarih eğitimi, öğrencilerde merak uyandırmalı; geçmişteki insanların sosyal ve kültürel özelliklerini, kararlarını, ikilemlerini ve bu ikilemlerin çözüm yollarını içermelidir. Öğrencilerin, edindikleri bilgilerle tarihsel sorgulama yaparak geçmişteki gelişmelerin bugünün dünyasını nasıl etkilediğini anlamalarına ve geçmiş ile bugün arasında bağlantılar kurmalarına olanak tanınmalıdır. Bu amaçla *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*’nda yer alan “sosyal-duygusal öğrenme becerileri”, “değerler” ve “okuryazarlık becerileri” bütünlük ve etkin bir şekilde işe koşulmuş; öğrenme-öğretme uygulamalarında bunların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına yönelik örneklemelere gidilmiştir.
- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*’nın yapılandırılmasında bütüncül eğitim yaklaşımı önemli bir rol oynamıştır. Bu yaklaşım gereği program, tarihin öznesinin “insan” olduğuna dikkat çekmiş; bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal açıdan çok yönlü bir varlık olan insanın nitelikli bir şekilde yetiştirilmesine odaklanmıştır. Program, temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimini öne çıkarmış; öğrencilerin tüm varlık unsurlarıyla maddi ve manevi açıdan bütüncül bir birey olarak yetiştirilmesini hedeflemiştir. Böylelikle eğitim süreçlerini genişleterek derinleştirmiş; öğrencilerin bilgi, beceri ve değer kazanmalarını teşvik etmiş; öğrenmeye ilişkin olumlu tutum ve sosyal beceriler geliştirmelerini ön plana almıştır.

İçerik Çerçevesi

- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*’nın içerik çerçevesi bölümünde öğrencilere ünite kapsamında öğretilen konulara yer verilmiştir. Ünitelerde ele alınacak konular içerik çerçevesi ile sınırlı olup her bir öğrenme çıktıının kapsamı öğrenme-öğretme uygulamalarında belirlenmiştir. Bu konular öğrenme çıktıları kapsamında sunulacak olay, durum, kişi, kurum ve fikirler ile olgu, kavram, genelleme, kuram gibi bilgi türlerinden oluşturulmuştur. Programda içerik, öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin konuya ilişkin bilgi, beceri ve değer kazanmasını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca içerikte ele alınan konu başlıkları için program içerisinde çeşitli etkinlik ve uygulamalar da önerilmiştir.
- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*’nın içerik çerçevesi oluşturulurken konu alanı ve öğretimindeki yeni gelişmeler temel alınmış, olayların uygun yerlerde eş zamanlı işlenmesine olanak sağlanmaya çalışılmıştır. Sosyal tarihe yönelik konuların ön plana alındığı içerikte üzerinde durulan diğer bir husus, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin dikkate alınması olmuştur. Bu bağlamda programın içeriği kurgulanırken ortaöğretimdeki *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük* dersine altyapı oluşturulması ve öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin (temel eğitimde kazandığı bilgi, beceri ve değerler) tespit edilebilmesi için *Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı* (1, 2 ve 3. Sınıflar) ve *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı* (4, 5, 6 ve 7. Sınıflar) ile *Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*’nın (8. Sınıf) içerikleri dikkate alınmıştır.

- *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı* üç üniteden oluşmaktadır. Bu bağlamda ilk ünite Mustafa Kemal Atatürk'ün kişilik özellikleri, Millî Mücadele'nin hazırlık süreci, Millî Mücadele'de yapılan savaşlar ve kazanılan diplomatik zaferler ile Atatürk Dönemi iç ve dış siyasi gelişmeleri işlenmiştir. İkinci ünite Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi, toplumsal ve hukuki alanlar ile ekonomi, eğitim, bilim ve kültür alanlarında yapılan inkılaplar ile Atatürk ilkelerinin ortaya çıkışı ele alınmıştır. Üçüncü ünite ise II. Dünya Savaşı, savaş sürecinde Türkiye, savaş sonrası dönemde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde meydana gelen gelişmeler, Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde öne çıkan olaylar ile Türkiye'de sosyal, ekonomik alanlarda ve bilim, teknoloji, kültür, eğitim, spor alanlarında yaşanan gelişmelere yer verilmiştir.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

T.C. İnkılap tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacına ve öğrenme çıktılarına yönelik ölçme-değerlendirme araç ve yöntemlerine yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme yaşantılarının etkililiğinin anlaşılması için önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğrenci gelişiminin takip edilmesi ve kullanılan öğretim yaklaşımlarının etkililiğinin belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersiyle ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır.

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirileceği, öğrenciyi öğrenmeye motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Her öğrenme çıktısına ilişkin en az bir öğrenme kanıtı sunulmuştur. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri öğrenme-öğretme uygulamalarının bir parçası olduğu ve içeriğe dâhil edildiği için kanıtlar bölümünde bunlara ilişkin ölçme-değerlendirme araç ve yöntemlerine doğrudan yer verilmemiştir.
- Programda yer alan ölçme-değerlendirme araç ve yöntemleri tüm öğrenme-öğretme yaşantılarında kullanılabilecek, aynı zamanda öğretmen rehberliğinde ve öğrencilerin etkin katılımıyla gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmıştır.
- Programda verilen ölçme-değerlendirme araç ve yöntemleri örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler ölçme amacına ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda her ünitenin en az bir öğrenme çıktısını ölçmeye ve değerlendirmeye yönelik performans görevi verilmesi esas alınmıştır.
- Programda ölçme-değerlendirme araç ve yöntemleri uygulanırken dijital imkânlardan da yararlanılmıştır. Bu bağlamda poster ve sunum gibi dijital uygulamaların kullanımına da yer verilmiştir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilerek bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda açık uçlu, kısa cevaplı, eşleştirmeli sorular ile doğru-yanlış madde türleri, gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı (rubrik), çalışma yaprağı ve yapılandırılmış grid gibi tamamlayıcı ölçme araçlarından yararlanılmıştır. Çıkış kartı, karşılaştırma tablosu gibi araçların yanı sıra performans görevi, proje ve sözlü yoklamalar kullanılmıştır. Buna ek olarak öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmış; tarih alan becerilerinin değerlendirilmesinde bildiklerim, merak ettiklerim, öğrendiklerim ve hissettiklerim ile neden-sonuç ve tarihsel kaynak/kanıt analiz formlarından (Ek-1, 2, 3) faydalanılmıştır.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

- *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*'nın öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde öğrencilerin bütüncül bir yaklaşımla akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda öğrenme çıktılarının yıl boyunca gerçekleştirilmesiyle ilgili farklı öğrenme ortamları, öğretim yaklaşımları ve materyallerinin kullanımına yönelik örnek uygulamalara yer verilmektedir. Öğrenci merkezli etkinlikler aracılığıyla öğrencilerden ders kapsamında edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla değerlendirmeleri beklenmektedir.

- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrencilerin bağımsız öğrenmelerine ve iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan öğretim stratejileri (sunuş, buluş ve araştırma-inceleme yoluyla öğretim) kullanılmalıdır. Sözü edilen stratejiler kapsamında kullanılacak öğretim yöntem ve teknikleri (anlatım, tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap, benzetim, eğitici oyunlar, altı şapkalı düşünme, proje vb.) işe koşulmalıdır. Bu bağlamda programın öğrenme-öğretme uygulamalarında öğretmenlere ve ders kitabı yazarlarına örnek olması amacıyla çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerine de yer verilmiştir.
- Öğrenme ortamları ve öğretim yaklaşımlarıyla birlikte görsel, işitsel, görsel-işitsel ve teknoloji destekli araç gereçler aracılığıyla öğrencilerin ilgili becerileri kazanmaları sağlanmalıdır. Öte yandan öğrenme çıktılarıyla ilgili güncel ve tartışmalı konular; farklı tartışma teknikleri kullanılarak problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme (sorumlu karar verme) ve araştırma becerileri ile ilişkilendirilerek sınıf ortamına taşınmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantıları edinmelerine olanak sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının (sınıflar, okul kütüphaneleri, laboratuvarlar, okul bahçeleri vb.) yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından da (arkeolojik kazı alanları, sergiler, kütüphaneler, müzeler, millî parklar, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, resmî ve özel kurum ya da kuruluşlar, tarihî mekânlar, anıtlar, şehitlikler, savaş alanları vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları ve ekonomik olma gibi belirleyiciler göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları ile ulusal ve uluslararası projeler mümkün olduğunca işe koşulmalıdır. Bununla birlikte millî, dinî gün ve bayramlar, mahallî kurtuluş ve kutlama günleri, önemli olaylar, belirli gün ve haftalardan yararlanılarak öğrencilerin tarihsel duyarlılığı ve millî şuurları geliştirilmelidir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında beceri öğretimine önem verilmiştir. Öğrenme çıktıları doğrultusunda kavramsal beceriler, okuryazarlık becerileri ve sosyal-duygusal öğrenme becerileriyle birlikte işe koşulan alan becerileri; içeriğin öğrencilere öğretilmesi sürecinde kullanılacak öğretim kuram, model, strateji, yöntem, teknik ve materyalleri ile ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerinin belirlenmesinde önemli rol oynamıştır. Örneğin öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrencilerin zamanı algılama ve kronolojik düşünme becerisini geliştirmek isteyen bir öğretmen, öğrencilerine kronoloji içeren tarihsel verileri ve kaynakları yorumlatabileceği gibi belirli bir zaman akışına göre tarih şeridi, tarihsel hikâye, akış şeması ve zaman kapsülü gibi materyaller de hazırlatabilir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında kavram öğretimine yönelik etkinlikler önemsenmiştir. Programda soyut içeriği somutlaştırmak, olası kavram yanılgısı ve kargaşasının önüne geçmek, üst düzey akademik başarı sağlamak, öğrenme ve hatırlamayı basitleştirmek, doğru anlama ve öğrenmeye yardımcı olmak gibi nedenlerle kavram öğretim materyallerinin kullanılması istenmiştir. Bu bağlamda öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrenme çıktılarına ve öğrenci özelliklerine uygun olarak kavram haritası, kavram ağı, anlam çözümleme tablosu, kavram bulmacası, kavram karikatürü ve kavramsal değişim metni gibi materyaller işe koşulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında değerlerin öğretimine yönelik önerilerde de bulunulmuştur. Öğrenme-öğretme sürecinde değerlerin öğrencilere kazandırılması, uygun yer ve zamanda bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara etkin olarak katılmasıyla gerçekleştirilmelidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değerler dışında, örtük program anlayışı aracılığıyla okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler ile öğrenci özellikleri gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak programda sunulan diğer değerlerin kazandırılmasına da öncülük etmelidir. Programdaki değerlere uygun öğrenme-öğretme uygulamaları oluşturmanın yanında öğrencilerde bu değerlerin içselleştirilmesine de dikkat edilmeli; değer ediniminde değer telkini, değer açıklama, değer analizi, ahlaki ikilem, eylem öğrenme ve gözlem yoluyla öğrenme gibi yaklaşımlardan da yararlanılmalıdır.

- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğretmenler; gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir “uzman”, kendi öğrenmelerini izlemek ve yönlendirmek için bir “rehber”, ders kapsamında edindiği kazanımların nasıl işe koşulduğunu gösteren bir “rol modeli” olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir. Öğrenme çıktılarına uygun köprü kurmalı; öğretim kuram, model, strateji, yöntem ve tekniğini belirlerken hem öğrencilerin bütüncül gelişimlerini hem de öğrenmelerin kalıcı ve etkili bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla öğrenme-öğretme uygulamalarını zenginleştirmelidir. Bu doğrultuda öğrenme çıktıları ve öğrenci özelliklerini dikkate almak suretiyle öğretmenler; resim, fotoğraf, müzik, minyatür, gravür, hat, heykel, mimari, tiyatro, film gibi geleneksel veya modern sanat ürünlerini kullanmalıdır. Tarih şeritleri, tablo ve grafikler, akış şemaları, bilgi görselleri ve dijital uygulamalar gibi öğretim teknoloji ve materyallerini işe koşturmalıdır. Ayrıca öğrenme çıktılarına uygun olarak anı, biyografi, efsane, fıkra, gezi yazısı, öykü, makale, marş, mektup, tarihsel roman, siyasetname, söylev, şarkı, türkü, şiir gibi edebî türlerden faydalanmalıdır. Geleneksel ve çağdaş öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin yanı sıra altı şapkalı düşünme, düşün-eşleş-paylaş, eğitici oyun, görüş geliştirme ve istasyon gibi alternatif öğretim tekniklerinden de yararlanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarının gerçekleştirilmesinde tarihsel kaynakların kullanılması önemlidir. Bu bağlamda içerikte tarihsel kaynaklar bir bütün olarak alınmış, yazılı-görsel ve basılı-dijital gibi herhangi bir ayrıma gidilmemiş, böylelikle uygulayıcılara esneklik tanınmıştır. Öğrencilerin derste ele alınan olayları bu olayların bağlamı içerisinde kavrayabilmeleri için o dönemle ilgili yazılı, görsel, basılı, dijital kaynaklar ile kalıntı ve buluntulara yer verilmeli; içerikle örtüşen sözlü ve yazılı edebî ürünler ile medya araçlarından yararlanılmasına özen gösterilmelidir. Ancak bu kaynaklar kullanılırken telif hakları konusunda bilgi sahibi olunmalı ve intihalden uzak durulmalıdır. Özellikle dijital kaynakların kullanımı hususunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kurallara uyulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları çerçevesinde metin yazılmasının önerildiği etkinliklerde öğrencilerin döneme ait adlandırmaları, zaman kavramlarını, tarihsel deyim ve terimleri doğru kullanmasına dikkat edilmelidir. Öte yandan biyografi çalışması yapılacak etkinliklerde biyografisi incelenen kişinin eğitimi, faaliyetleri ve bu faaliyetlerin döneme etkisi ile kişinin yaşadığı dönemin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel özellikleri gibi konulara değinilmelidir. Bu tarihsel anlatıları oluşturma sürecinde öğrencilere tarihsel kaynakları kullanmaları, geliştirmeleri ve tarihçilerin çalışma metodolojilerini kazanmaları konularında etkin rehberlik yapılmalıdır.
- Öğrencilerin öğretim materyallerinin üretiminin tüm aşamalarına katılımını sağlayarak üretici rolü kazanmalarını ve bu süreçlerin belirli bölümlerinde tarihçilik becerilerini geliştirmelerini mümkün kılmak için öğrenme-öğretme uygulamalarında tanımlanan dijital içerik oluşturma etkinlikleri işe koşulmalıdır.
- Programda öğrenme çıktıları ilgili alan becerisi veya kavramsal beceriyle oluşturulurken beceri ifadesinin yerine aynı anlama gelecek tarihsel empati/bakış açısı geliştirme, kanıta dayalı sorgulama ve araştırma/özgün ürünleri paylaşabilme, sentezleme/özgün bir ürün oluşturma, çözümleme/analiz etme vb. şeklinde uygun bir ifade yazılmıştır.
- Programda öğrenme çıktılarının süreç bileşenleri ihtiyaç duyulan durumlarda belirler/tespit eder/tanımlar gibi yüklemlemlerle farklılaştırılmıştır. Ayrıca gerektiğinde becerilere yönelik yeni süreç bileşenleri yazılmış veya aynı eylemler için süreç bileşenleri çoğaltılmıştır.

- Programın son ünitesinde kanıta dayalı sorgulama ve araştırma becerisinin tüm aşamalarının işe koşulduğu öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Bu öğrenme çıktılarına ulaşabilmek için süreç bileşenleri kanıta dayalı sorgulama ve araştırma becerisinin beş bütünleşik becerisiyle oluşturulmuştur. Meraka dayalı soru sorma bütünleşik becerisi ise süreç bileşeni olarak ifade edilmemiş ancak bütün süreç bileşenleri ile ilişkilendirilerek kullanılmıştır. Kanıta dayalı sorgulama ve araştırma becerisinin alt bütünleşik becerilerinin süreç bileşenleri programın ilgili öğrenme ve öğretme uygulamaları bölümünde aşamalı bir şekilde yansıtılmıştır. Bu öğrenme çıktılarındaki araştırma konuları, dönemin öne çıkan devlet ve medeniyetlerinin bilim, kültür, sanat, eğitim gibi alanlardaki gelişmeler ile bu alanlara yaptıkları katkıları kapsamaktadır. Böylelikle öğrencilerin ele alınan konulara ilişkin bilgi birikimi ve deneyime sahip olarak tarih okuryazarlığı becerisini kazanmaları amaçlanmıştır. Öğrencilerin hayat boyu öğrenmeyi gerçekleştirmesi, bilimsel düşünce ve süreçlere dâhil edilmesi, grup çalışmalarıyla iş birliğine dayalı becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu bağlamda araştırma süreçleri, bilgi toplama aşaması dışında öğretmen rehberliğinde, haftalık ders saatleri içerisinde ve sınıf ortamında devam ettirilerek sonuçlandırılmalıdır. Araştırma ürünleri kitap, dergi, panel, seminer, bilim şöleni, proje fuarı, sosyalfest, TÜBİTAK öğrenci araştırma projeleri veya dijital platformlarda sunularak paylaşılmalıdır. Bu paylaşımlar aracılığıyla öğrencilerin motivasyon düzeylerini artıracak, akranlarıyla iş birliği içinde duygu ve düşüncelerini ifade etme becerilerini geliştirecek, araştırma yöntemlerine hâkim olmasını, sorumluluk kazanmasını, hayat boyu öğrenme alışkanlığı elde etmesini ve zamanını etkin kullanmayı öğrenmesini temin edecek önlemler alınmalıdır.

Farklılaştırma

- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarlama yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel gereksinimli ve akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.*
- Farklılaştırma bölümü, zenginleştirme ve destekleme kısımlarından oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Destekleme ise öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine "konu, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme-değerlendirme" açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede ise mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynaklara ve yönergelere yer verilmiştir. Öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanında öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler tasarlanmıştır.

1.3. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

12. SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. MODERN TÜRK DEVLETİNİN DOĞUŞU	5	22	31
2. TÜRK İNKILABI VE ATATÜRKÇÜLÜK	5	18	25
3. II. DÜNYA SAVAŞ'INDAN KÜRESELLEŞME SÜRECİNE TÜRKİYE	6	28	39
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	5
TOPLAM	16	72	100

*Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

1.4. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

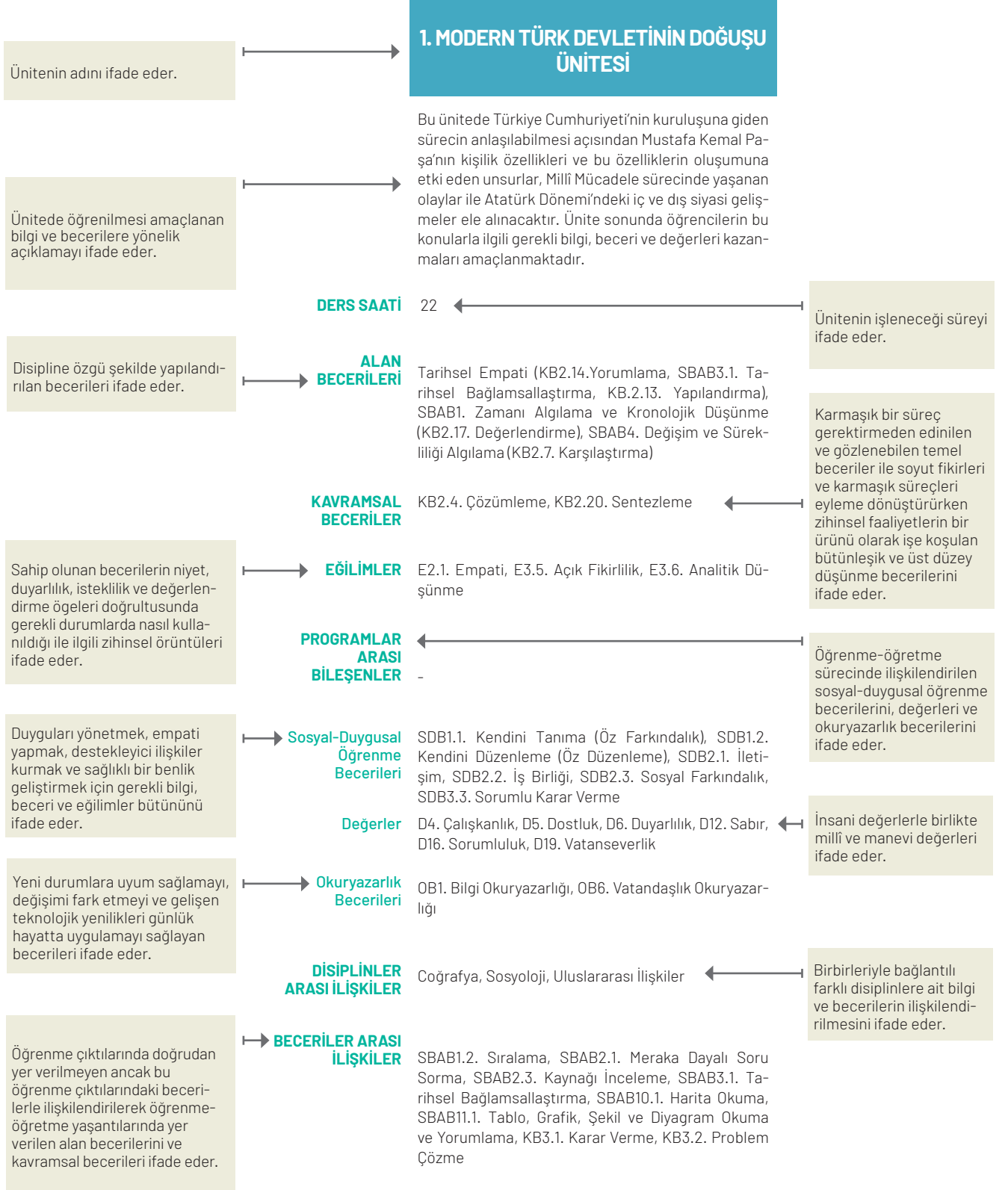
- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı doğrultusunda ders kitapları yazılırken aşağıdaki tabloda verilen bilgiler dikkate alınmalıdır.

DERS KİTABI	FORMA SAYISI*	KİTAP EBADI
T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	20-22	19,5 cm X 27,5 cm

* Forma sayıları alt ve üst sınır olarak verilmiştir.

2. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın içerik çerçevesi; konu alanı, tarih öğretimindeki güncel gelişmeler ve tematik yaklaşım temel alınarak hazırlanmıştır. Program, 12. sınıflarda haftada 2 ders saati uygulanmak üzere geliştirilmiş olup ünitelerin yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar aşağıda şematik olarak sunulmuştur.

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İTA.12.1.1. Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerinin oluşmasında etkili olan unsurları çözümleyebilme

a) Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerini belirler.

b) Mustafa Kemal Paşa'nın yetiştiği dönemin koşullarını, aldığı eğitimi ve askerlik deneyimini belirler.

Dersin kodu

Sınıf seviyesi

Ünite numarası

Öğrenme çıktısı numarası

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Mustafa Kemal Paşa'nın Kişilik Özelliklerinin Oluşumunda Etkili Olan Unsurlar

Millî Mücadele'nin Hazırlık Sürecinde Yaşanan Olaylar

Öğrenme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (bölüm/konu/alt konuya ilişkin sınırları) ifade eder.

Disipline ait başlıca anahtar kavramları ifade eder.

Anahtar Kavramlar

antant, ateşkes, cemiyet, genelge, himaye, manda, milli egemenlik, pakt

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünitedeki öğrenme çıktıları; giriş-çıkış kartı (bildiklerim, merak ettiklerim, öğrendiklerim ve hissettiklerim), çalışma yaprağı, yapılandırılmış grid ve performans görevleri ile değerlendirilebilir.

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.

Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerine ilişkin temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.

Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgi ve becerilerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.

Ön Değerlendirme Süreci

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir.

- Sizce Mustafa Kemal Paşa'yı siyasi ve askeri bir lider yapan kişilik özellikleri nelerdir?
- I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti hangi cephelerde savaşımıştır?

Köprü Kurma

Öğrencilerden Millî Mücadele Dönemi'ne ait izledikleri filmler hakkında duygu ve düşüncelerini paylaşmaları istenir.

Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük hayat deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.

Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

İTA.12.1.1 Öğrencilerden Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özellikleri ile bunların oluşmasında etkili olan unsurlar hakkında "bildiklerim, merak ettiklerim, öğrendiklerim ve hissettiklerim formu" nun "bildiklerim ve merak ettiklerim" bölümlerini doldurmaları istenir (SBAB2.1).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin çeşitli öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Öğrencilerin yabancı dergi ve gazetelerde Atatürk'ün konu edildiği metin ve görselleri incelemeleri sağlanabilir. 1981 yılının UNESCO tarafından "Atatürk Yılı" olarak kabul edilmesinin önemi ve Atatürk'ün farklı ülkelerde tanınmasının sebepleri hakkında fikir sunmaları istenebilir.

Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinleşmesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Destekleme

Öğrencilerden tarihin tanımındaki kavramlardan sadece "geçmiş, neden-sonuç ve kanıt"ın yer aldığı kavram ağından hareketle tarihe ve tarihin içeriğine yönelik bilgileri tespit etmeleri istenebilir.

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT ÜNİTELER

12. SINIF

1. MODERN TÜRK DEVLETİNİN DOĞUŞU

Bu ünite Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna giden sürecin anlaşılabilmesi açısından Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özellikleri ve bu özelliklerin oluşumuna etki eden unsurlar, Millî Mücadele sürecinde yaşanan olaylar ile Atatürk Dönemi'ndeki iç ve dış siyasi gelişmeler ele alınacaktır. Ünite sonunda öğrencilerin bu konularla ilgili gerekli bilgi, beceri ve değerleri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ

SBAB3. Tarihsel Empati (SBAB3.1. Tarihsel Bağlamsallaştırma, KB.2.13. Yapılandırma, KB.2.14. Yorumlama), SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme (KB.2.17. Değerlendirme), SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (KB.2.7. Karşılaştırma)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB.2.4. Çözümleme, KB.2.20. Sentezleme

EĞİLİMLER E2.1. Empati, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitik Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Coğrafya, Sosyoloji, Uluslararası İlişkiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

SBAB1.2. Sıralama, SBAB2.1. Meraka Dayalı Soru Sorma, SBAB2.3. Kaynağı İnceleme, SBAB3.1. Tarihsel Bağlamsallaştırma, SBAB10.1. Harita Okuma, SBAB11.1. Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram Okuma ve Yorumlama, KB3.1. Karar Verme, KB3.2. Problem Çözme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İTA.12.1.1. Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerinin oluşmasında etkili olan unsurları çözümleyebilme

- Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerini belirler.
- Mustafa Kemal Paşa'nın yetiştiği dönemin koşullarını, aldığı eğitimi ve askerlik deneyimini belirler.
- Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özellikleriyle bu özelliklerin oluşmasında rol oynayan unsurlar arasında ilişki kurar.

İTA.12.1.2. Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yaşanan olaylara ilişkin bakış açısı geliştirebilme

- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yaşanan olayları birinci ve ikinci elden kaynaklardan inceler.
- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yaşanan olaylarla ilgili birinci ve ikinci elden kaynakları yorumlar.
- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yaşanan olayları kaynaklara dayanarak çözümler.
- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yaşanan olayların meydana geldiği dönemin koşullarını belirler.
- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yaşanan olayların koşullarıyla günümüzdeki yaşam koşullarını karşılaştırır.
- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yaşanan olaylarla ilgili olarak dönemin koşulları çerçevesinde çıkarımda bulunur.
- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yaşanan olayların koşullarıyla ilgili bakış açısını çıkarımlara dayanarak kendi ifadeleriyle yansıtır.
- Konuyla ilgili mevcut bilgilerini kullanarak Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yaşanan olaylar hakkında özgün bir ürün hazırlar.

İTA.12.1.3. Millî Mücadele Dönemi'ndeki siyasi ve askerî gelişmelerin yeni Türk devletinin kuruluşuna etkilerini değerlendirebilme

- Millî Mücadele Dönemi'ndeki siyasi ve askerî gelişmeleri sonuçları açısından karşılaştırır.
- Millî Mücadele Dönemi'ndeki siyasi ve askerî gelişmelerin yeni Türk devletinin kuruluşuna etkisine dair yargıda bulunur.

İTA.12.1.4. Atatürk Dönemi'nde meydana gelen iç siyasi gelişmelerin yeni Türk devletinin kurumsallaşmasındaki rolüne ilişkin özgün ürün üretebilme

- Atatürk Dönemi'nde meydana gelen iç siyasi gelişmeleri inceler.
- Atatürk Dönemi'nde meydana gelen iç siyasi gelişmeler ile yeni Türk devletinin kurumsallaşması arasında ilişki kurar.
- Atatürk Dönemi'nde meydana gelen iç siyasi gelişmelerin yeni Türk devletinin kurumsallaşmasındaki rolüne ilişkin özgün bir içerik oluşturur.

İTA.12.1.5. Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmeleri yeni devletin öncelikleri açısından karşılaştırabilme

- Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmeleri inceler.
- Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmeleri yeni devletin öncelikleri açısından benzer yönleriyle listeler.
- Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmeleri yeni devletin öncelikleri açısından farklı yönleriyle listeler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Mustafa Kemal Paşa'nın Kişilik Özelliklerinin Oluşumunda Etkili Olan Unsurlar
Millî Mücadele'nin Hazırlık Sürecinde Yaşanan Olaylar
Millî Mücadele Muharebeleri ve Diplomatik Zaferler
Atatürk Dönemi'ndeki İç Siyasi Gelişmeler
Atatürk Dönemi'ndeki Dış Siyasi Gelişmeler

Anahtar Kavramlar antant, ateşkes, cemiyet, genelge, himaye, manda, millî egemenlik, pakt

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu ünite'deki öğrenme çıktıları; giriş-çıkış kartı (bildiklerim, merak ettiklerim, öğrendiklerim ve hissettiklerim), çalışma yaprağı, yapılandırılmış grid ve performans görevleri ile değerlendirilebilir.

Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerinin oluşmasında etkili olan unsurlara dair çözümlemelerin değerlendirilmesinde giriş-çıkış kartı, Millî Mücadele Dönemi'ndeki siyasi ve askerî gelişmelerin yeni Türk devletinin kuruluşuna etkilerinin değerlendirilmesinde çalışma yaprağı, Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmelerin karşılaştırılmasıyla ilgili olarak da yapılandırılmış grid kullanılabilir.

Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yaşanan olayları dönemin bakış açılarıyla değerlendirebilmeleri amacıyla öğrencilere Kuvâ-yı Milliye gönüllü olarak katılan bir askerin gözünden bulunduğu çevrenin siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik koşullarının Millî Mücadele'ye etkisini yansıtan mektup hazırlamaya yönelik bir performans görevi verilebilir. Hazırlanan mektup; tarihsel bağlamsallaştırma, kaynak kullanımı, kaynağı yorumlama, özgünlük, çıkarımda bulunma gibi ölçütlerden oluşan dereceli puanlama anahtarı ve akran değerlendirme formuyla değerlendirilebilir. Öğrencilere Atatürk Dönemi'nde meydana gelen iç siyasi gelişmelerin yeni Türk devletinin kurumsallaşmasındaki rolüyle ilgili olarak köşe yazısı hazırlamaya yönelik bir performans görevi verilebilir. Köşe yazısının değerlendirilmesinde özgünlük, kaynak kullanımı, içerik, ilişkilendirme gibi ölçütlerden oluşan dereceli puanlama anahtarı ile grup değerlendirme ve akran değerlendirme formları kullanılabilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller Öğrencilerin Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerine ilişkin temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

I. Dünya Savaşı'nda savaşılan cepheler ve savaşın Osmanlı Devleti açısından sonuçlarına ilişkin ön bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Millî Mücadele Dönemi'ne ait temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir.

- Sizce Mustafa Kemal Paşa'yı siyasi ve askerî bir lider yapan kişilik özellikleri nelerdir?
- I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti hangi cephelerde savaşmıştır?
- Mustafa Kemal Paşa, "Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir." ifadesini kullanırken nereyi kastetmiş olabilir? Neden?
- Büyük Millet Meclisinin Ankara'da açılmasının gerekçeleri neler olabilir?
- Atatürk'ün dış politika anlayışını şekillendiren unsurlar neler olabilir?

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki etkinlikler yaptırılabilir.

- Mustafa Kemal Paşa'nın eğitim ve askerlik hayatındaki dönüm noktalarına ilişkin beyin fırtınası yapmaları istenebilir.
- Millî Mücadele'de yayımlanan genelge ve toplanan kongrelerin güzergâhını harita üzerinde işaretlemeleri istenebilir.
- Lozan Barış Antlaşması'nda çözülemeyen konu başlıklarıyla ilgili liste hazırlamaları istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden Millî Mücadele Dönemi'ne ait izledikleri filmler hakkında duygu ve düşüncelerini paylaşmaları istenir.

**Öğrenme-Öğretme
Uygulamaları**

İTA.12.1.1

Öğrencilerden Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özellikleri ile bunların oluşmasında etkili olan unsurlar hakkında "bildiklerim, merak ettiklerim, öğrendiklerim ve hissettiklerim formu" nun "bildiklerim ve merak ettiklerim" bölümlerini doldurmaları istenir (**SBAB2.1**). Öğrenciler, verilen kaynaklardan hareketle Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerini belirler. Ayrıca yetiştiği dönemde Osmanlı Devleti'nin siyasi, sosyal ve ekonomik durumu, aldığı eğitim ve Millî Mücadele'ye kadar geçen süreçte askerlik deneyiminin rolü üzerinden kişilik özelliklerinin oluşmasındaki temel unsurları tespit eder (**OB1, SBAB3.1**). Ulaştığı bilgilerden hareketle Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özellikleri ile bu özellikleri ortaya çıkaran temel unsurlar arasında ilişki kurar (**KB3.1**). Bu süreçte Mustafa Kemal Paşa'nın eğitim hayatında ve görev yaptığı cephelerde azimli ve kararlı davranışlarına örnekler gösterir (**D3.1**). Öğrencilerden, edindiği bilgilerden yola çıkarak ilgili formun "öğrendiklerim ve hissettiklerim" bölümlerini doldurmaları istenir (**SDB1.1**).

İTA.12.1.2

Öğrencilerin kavram öğretim materyalleri üzerinden konu içeriğinde geçen kavramların anlamlarını açıklamaları istenir. Verilen farklı türdeki birinci ve ikinci elden kaynaklar üzerinden Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde Anadolu'daki halkın sosyal ve ekonomik durumu, işgallere karşı kurulan cemiyetler, Kuvâ-yı Milliye'nin faaliyetleri, Samsun'a çıkış, genelgeler, millî ve bölgesel kongreler ile millî şûraların faaliyetleri, asılsız Pontus iddiaları, Mebusan Meclisinin toplanması ve Misâk-ı Millî ile Büyük Millet Meclisinin açılışı, Sevr Barış Antlaşması ve Millî Mücadele'nin finansmanı konularını incelemeleri sağlanır. Öğrenciler haritalar üzerinden Sevr Barış Antlaşması ile Misâk-ı Millî sınırlarını karşılaştırır (**SBAB10.1**). Misâk-ı Millî'nin Türk milleti için önemini açıklar. Kaynaklara dayanarak Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yaşanan olayları açıklar. Kaynaklarda sunulan bilgileri tablo, diyagram veya grafiğe dönüştürerek kendi cümleleriyle ifade eder (**SBAB11.1, SDB2.1**). Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yaşanan olayların koşullarıyla günümüzdeki yaşam koşullarını karşılaştırır. Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yaşanan olayları dönemin koşulları çerçevesinde açıklar (**SDB3.3**). Öğrencilerin, elde ettikleri çıkarımdan hareketle bir performans görevi hazırlamaları sağlanır. Bu bağlamda Kuvâ-yı Milliye'ye gönüllü katılan bir askerin gözünden bulunduğu çevrenin siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik koşullarının bu mücadeleye etkileriyle ilgili duygu, düşünce ve duyarlılıklarını yansıtan mektup yazmaları ve bu mektubu sınıf ortamında paylaşmaları istenir (**D5.1, E2.1, SDB2.3**).

İTA.12.1.3

Grup çalışması yoluyla öğrencilerin Millî Mücadele'nin Doğu Cephesi'nde Ermenilerle mücadele ve Gümrü Antlaşması'nı; Güney Cephesi'nde Maraş, Urfa, Antep ve Adana'da Fransız ve Ermenilere karşı gerçekleştirilen mücadeleler ile Ankara Antlaşması'nı; Batı Cephesi'nde Yunanlara karşı gerçekleştirilen I. İnönü, II. İnönü, Kütahya-Eskişehir, Sakarya ve Büyük Taarruz muharebeleri ile Mudanya Ateşkesi'ni ve Lozan Barış Antlaşması'nı verilen kaynaklar üzerinden incelemeleri sağlanır (**SDB2.2, SBAB2.3, SBAB10.1**). Gruplar, hatıratlar üzerinden Büyük Taarruz'un başlangıç tarihinin belirlenmesini açıklar ve bu gelişmeleri tarih şeridi üzerinde kronolojik olarak sıralar (**SBAB1.2**). Kaynaklardan elde ettiği bilgileri kullanarak Millî Mücadele Dönemi'ndeki siyasi ve askerî gelişmeleri sonuçları açısından karşılaştırır (**KB3.1**). Öğrenciler Maarif Kongresi'ni, İstiklal Marşı'nı ve İstiklal Marşı'nın kabul sürecini millî bilince sahip olma açısından çözümler (**D19.1**). Tekâlîf-i Milliye Emirleri konusu kapsamında Millî Mücadele ruhunun ortaya çıkmasında Türk milletinin yardımlaşma ve dayanışmasına örnekler verir (**D16.2**). Millî Mücadele Dönemi'ndeki siyasi ve askerî gelişmelerin yeni Türk devletinin kuruluşuna etkilerine dair çıkarımda bulunur (**SDB3.3**). Yeni Türk devletinin Asya Hun Devleti'nden bu yana devam eden Türk devlet geleneğinin bir temsilcisi olduğunu açıklar. Öğrenme sürecinin değerlendirilmesi amacıyla öğrencilere çalışma yaprağı verilir.

İTA.12.1.4

Öğrencilerin verilen tarih şeridi üzerinden II. Meclisin açılışı, Halk Fırkasının kurulması, Ankara'nın başkent oluşu, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurulması, Takrir-i Sükûn Kanunu'nun çıkarılması ve İstiklal Mahkemelerinin yeniden kurulması, Atatürk'e suikast planının ortaya çıkması, Serbest Cumhuriyet Fırkasının kurulması ve Menemen Olayı'nı incelemeleri ve sunulan farklı kaynaklardan yararlanarak bu gelişmeler ile yeni Türk devletinin kurumsallaşması arasında ilişki kurmaları istenir. Örnek olaylardan hareketle çok partili siyasi hayata geçiş sürecinde Atatürk'ün yürüttüğü faaliyetlerin gerekçelerini açıklamaları sağlanır (**OB6, E3.5**). Performans görevi olarak Atatürk Dönemi'nde meydana gelen iç siyasi gelişmelerin yeni Türk devletinin kurumsallaşmasındaki rolüne yönelik köşe yazısı hazırlamaları istenir (**SDB1.2, KB3.2**).

İTA.12.1.5

Öğrencilerin verilen farklı kaynaklar üzerinden nüfus mübadelesi, yabancı okullar sorunu, dış borçlar sorunu, Irak sınırı ve Musul Sorunu, Milletler Cemiyetine üyelik, Balkan Antantı ve Sadâbad Paktı, Montrö Boğazlar Sözleşmesi ve Hatay'ın ana vatana katılması konularını incelemeleri sağlanır. Bu süreçte öğrenciler yeni Türk devletinin dış siyasetteki önceliklerini tespit eder. Ulaştığı bilgilerden yola çıkarak Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmeleri devletin öncelikleri bakımından benzer ve farklı yönleriyle listeler (**E3.6, OB1**). Öğrencilerden Atatürk Dönemi'nde dış siyasette izlenen barışçıl politikaların evrensel barış açısından yerini ve önemini açıklamaları istenir (**D4.5**). Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmeleri karşılaştırmak için yapılandırılmış grid kullanılır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme * Öğrencilerin yabancı dergi ve gazetelerde Atatürk'ün konu edildiği metin ve görselleri inceleyerek bunlardan koleksiyon oluşturmaları sağlanabilir.

1981 yılının UNESCO tarafından "Atatürk Yılı" olarak kabul edilmesinin önemi ve Atatürk'ün farklı ülkelerde tanınmasının nedenleri hakkında fikir sunmaları istenebilir.

Tablo ve grafik kullanarak Millî Mücadele Dönemi'nde yapılan muharebelerdeki askerî güçleri karşılaştırmaları istenebilir.

Okul dışında öğrencilerin Kurtuluş Savaşı (I. TBMM) ve Cumhuriyet müzelerine sanal gezi yapmaları sağlanabilir.

* Millî Mücadele sürecindeki Amasya Genelgesi, Erzurum Kongresi, Sivas Kongresi ve Misâk-ı Milli'nin temel metinlerini SQ4R tekniği ile incelemeleri istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerine ilişkin hazırlanmış olan bilgi haritasındaki boşlukları doldurmaları istenebilir.

Öğretmeni veya arkadaşlarından yardım alarak Millî Mücadele Dönemi'nin askerî gelişmelerini gösteren bir akış şeması düzenlemeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TÜRK İNKILABI VE ATATÜRKÇÜLÜK

Bu üniteye Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi ve toplumsal alanlar ile hukuk, sağlık, ekonomi, eğitim, bilim, kültür alanlarında yapılan inkılaplar ve Türk modernleşmesinin Atatürk ilkelerinin oluşumuna etkisi ele alınacaktır. Ünite sonunda öğrencilerin bu konularla ilgili gerekli bilgi, beceri ve değerleri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama), SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme (KB2.17. Değerlendirme)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER

E1.1 Merak, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitik Düşünme, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

-

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D13. Sağlıklı Yaşam, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Ekonomi, Sosyoloji, Uluslararası İlişkiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

SBAB1.1. Dönüştürme, SBAB2.3. Kaynağı İnceleme, SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama, SBAB11.1. Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram Okuma ve Yorumlama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İTA.12.2.1. Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılapları neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme

- a) *Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılapların nedenlerini inceler.*
- b) *Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılapların etkilediği unsurları inceler.*
- c) *Siyasi alanda yapılan inkılapların devlet ve topluma etkilerini sorgular.*
- ç) *Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılapların nedenlerini ve sonuçlarını bağlamından kopmadan ifade eder.*

İTA.12.2.2. Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde toplumsal alan ile hukuk ve sağlıkta yapılan inkılapları günlük yaşama etkisi açısından değerlendirebilme

- a) *Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde toplumsal alan ile hukuk ve sağlıkta yapılan inkılapları günlük yaşama etkisi açısından karşılaştırır.*
- b) *Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde toplumsal alan ile hukuk ve sağlıkta yapılan inkılapların günlük yaşama etkisine ilişkin yargıda bulunur.*

İTA.12.2.3. Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'ndeki devletçi politika anlayışının ekonomi alanında yapılan inkılaplara etkisini sorgulayabilme

- a) *Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'ndeki devletçi politika anlayışının ekonomi alanında yapılan inkılaplara etkisi hakkında merak ettiği konuları belirler.*
- b) *İlgili konular hakkında sorular sorar (5N1K).*
- c) *Farklı kaynaklar üzerinden konuya ilişkin bilgi toplar.*
- ç) *Topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
- d) *Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'ndeki devletçi politika anlayışının ekonomi alanında yapılan inkılaplara etkisi hakkında çıkarım yapar.*

İTA.12.2.4. Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde eğitim, bilim ve kültür alanlarında yapılan inkılapları değişim ve süreklilik açısından karşılaştırabilme

- a) *Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde eğitim, bilim ve kültür alanlarında yapılan inkılapları belirler.*
- b) *Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde eğitim, bilim ve kültür alanlarında yapılan inkılaplara ilişkin benzerlikleri listeler.*
- c) *Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde eğitim, bilim ve kültür alanlarında yapılan inkılaplara ilişkin farklılıkları listeler.*

İTA.12.2.5. Türk modernleşmesinin Atatürk ilkelerinin oluşumuna etkisini yorumlayabilme

- a) *Türk modernleşmesinin Atatürk ilkelerinin oluşumuna etkisini inceler.*
- b) *Türk modernleşmesinin Atatürk ilkelerinin oluşumuna etkisini bağlamından kopmadan dönüştürür.*
- c) *Türk modernleşmesinin Atatürk ilkelerinin oluşumuna etkisini ifade eder.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türk Modernleşmesi Çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde Siyasi Alanda Yapılan İnkılaplar
 Türk Modernleşmesi Çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde Toplumsal Alan ile Hukuk ve Sağlıkta Yapılan İnkılaplar
 Türk Modernleşmesi Çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde Ekonomi Alanında Yapılan İnkılaplar
 Türk Modernleşmesi Çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde Eğitim, Bilim ve Kültür Alanlarında Yapılan İnkılaplar
 Türk Modernleşmesinin Atatürk İlkelerinin Oluşumuna Etkisi

Anahtar Kavramlar

cumhuriyetçilik, devletçilik, halkçılık, inkılap, inkılapçılık, laiklik, milliyetçilik, modernleşme

ÖĞRENME**KANITLARI****(Ölçme ve Değerlendirme)**

Bu ünitedeki öğrenme çıktıları; balık kılıcı diyagramı, çalışma yaprağı, gözlem formu, karşılaştırma tablosu ve performans görevi ile değerlendirilebilir.

Atatürk Dönemi'ndeki siyasi inkılapların nedenlerine ve etkilerine dair yapılan tartışma sonucunun yorumlanmasına ilişkin değerlendirmede balık kılıcı diyagramı kullanılabilir. Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde toplumsal alan ile hukuk ve sağlıkta yapılan inkılapların birbirlerine etkisinin değerlendirilmesinde çalışma yaprağı, Atatürk Dönemi'nde devletçi politika anlayışının ekonomi alanında yapılan inkılaplara etkisinin sorgulanmasına yönelik değerlendirmede gözlem formu, Atatürk Dönemi'nde eğitim, bilim ve kültür alanlarında yapılan inkılapların karşılaştırılmasına yönelik değerlendirmede karşılaştırma tablosu kullanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden grup çalışmasıyla Atatürk ilkelerinin oluşumunda Türk modernleşmesinin etkisini ortaya koyan afiş hazırlamaları ve bu afişi sunmaları istenebilir. Hazırlanan afiş ve yapılan sunum; içerik, bilgiyi dönüştürme, görsellik, özgünlük, aktarım gibi ölçütlerden oluşan dereceli puanlama anahtarı, akran ve grup değerlendirme formları kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME**YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin Tanzimat'tan itibaren gerçekleşen yenileşme hareketleri hakkında temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Türk modernleşmesinin Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne devam eden bir süreç olduğu hakkında ön bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Atatürk ilkeleri ve Atatürk Dönemi'nde yapılan inkılaplar hakkında temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir.

- Tanzimat'tan itibaren gerçekleşen yenileşme hareketleri öncelikle hangi alanlarda başlamıştır? Neden?
- Türkiye'deki demokrasinin gelişmesinde Mustafa Kemal'in "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir!" sözünün yeri hakkında neler söylenebilir?
- Cumhuriyet Dönemi'ndeki inkılaplar, Osmanlı Devleti'ndeki hangi gelişmelerden esinlenilerek yapılmış olabilir?

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki etkinlikler yaptırılabilir.

- Atatürkçü düşünce sistemini oluşturan unsurları gösteren bir slogan tasarımları istenebilir.
- Türk modernleşmesinin amaçlarına ilişkin beyin fırtınası yapılabilir.

Köprü Kurma Öğrencilere Atatürk Dönemi'nde kurulan ve varlığını günümüzde de sürdüren kurumlarla ilgili sorular sorulur.
Öğrencilerden Atatürk'ün Türk kadınına siyasi ve hukuki alanda kazandırdığı hakların günümüze yansımalarına örnekler vermeleri istenir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

İTA.12.2.1

Öğrencilerin II. Mahmud Dönemi'nden Cumhuriyet'e geçiş sürecine kadar olan zaman diliminde Osmanlı Devleti'nde siyasi alanda gerçekleşen yeniliklerden Tanzimat Fermanı, I. Meşrutiyet, II. Meşrutiyet ve saltanatın kaldırılmasını; Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılaplardan ise Cumhuriyet'in ilanı, halifeliğin kaldırılması ve ordunun siyasetten ayrılmasını verilen bilgi görseli ve kaynaklar üzerinden incelemeleri sağlanır. Öğrenciler, incelediği bilgi görselinden ve kaynaklardan ulaştığı bilgilerden hareketle Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılaplara zemin hazırlayan unsurları değişim ve süreklilik bağlamında belirler (**E3.2, SDB3.1**). Kaynaklardan edindiği bilgilerden hareketle Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılapların devlet ve topluma etkilerini açıklar (**OB6, SDB2.3**). Atatürk Dönemi'ndeki inkılapların yeni Türk devletini her alanda güçlendirmek amacıyla yapıldığını ifade eder (**D19.4**). Öğrencilerin, ulaştıkları bilgilerden hareketle Atatürk Dönemi'nde yapılan siyasi inkılapların etkileriyle ilgili sınıf içi tartışması yapmaları sağlanır (**SDB2.1**). Tartışmada akvaryum tekniği kullanılabilir. Tartışma sonunda öğrencilerden Atatürk Dönemi'nde yapılan siyasi inkılapların nedenlerini ve etkilerini ortaya koyan balık kılıcı diyagramı hazırlamaları istenir.

İTA.12.2.2

Öğrencilerin II. Mahmud Dönemi'nden Cumhuriyet'e geçiş sürecine kadar olan zaman diliminde Osmanlı Devleti'nde toplumsal alan ile hukuk ve sağlıkta yapılan yeniliklerden kılık kıyafetteki değişiklik ve düzenlemeler, sağlık örgütünün kurulması ve ilk karantina sisteminin oluşturulması, Mecelle, Kanun-i Esasi ve Teşkilat-ı Esasiye'nin kabulünü; Atatürk Dönemi'nde toplumsal alan ile hukuk ve sağlıkta yapılan inkılaplardan ise 1924 Anayasası, şapka ve kıyafet inkılabı, tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması, Türk Medeni Kanunu'nun kabulü, takvim, saat ve ölçülerde değişiklik, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, aşı çalışmaları ve ilk açılan hastaneler, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi ile Soyadı Kanunu'nun kabulünü sunulan tarih şeridi ve farklı kaynaklar üzerinden incelemeleri sağlanır (**SBAB2.3**). Öğrenciler, Osmanlı Devleti'nin son dönemi ile Atatürk Dönemi'nde toplumsal alan ile hukuk ve sağlıkta yapılan inkılapları gösteren karşılaştırmalı bir tablo oluşturur (**SBAB11.1**). Tablodan hareketle Osmanlı Devleti'nin son döneminde yapılan yenilikler ile Atatürk Dönemi'nde toplumsal alan ile hukuk ve sağlıkta yapılan inkılapları değişim ve süreklilik bağlamında ilişkilendirir (**E3.3, SBAB4.2, SDB3.1**). Toplum sağlığını korumak ve geliştirmek amacıyla koruyucu sağlık hizmetlerinin yürütülmesinin önemini örnek olaylar üzerinden açıklar (**D13.4**). Elde ettiği bilgilerden hareketle Atatürk Dönemi'nde toplumsal alan ile hukuk ve sağlıkta yapılan inkılapları günlük yaşama etkisi açısından karşılaştırır. Öğrencilerden yaptıkları karşılaştırmadan hareketle Atatürk Dönemi'nde toplumsal alan ile hukuk ve sağlıkta gerçekleşen inkılapların birbirine etkisine ilişkin yargıda bulunmaları istenir (**SDB3.3**). Öğrencilere Atatürk Dönemi'nde toplumsal alan ile hukuk ve sağlıkta yapılan inkılapların günlük yaşama etkisini değerlendirmeye yönelik çalışma yaprağı verilir.

İTA.12.2.3

Öğrencilerin kavram öğretim materyalleri üzerinden konu içeriğinde geçen kavramların anlamlarını açıklamaları istenir. Grup çalışması yoluyla II. Mahmud Dönemi'nden Cumhuriyet'e geçiş sürecine kadar olan zaman diliminde Osmanlı Devleti'nde ekonomi alanında gerçekleşen yeniliklerden ilk fabrikaların açılması, ziraat, ticaret, sanayi ve bayındırlık işlerini yürütmek üzere kurulan meclisler, Düyûn-ı Umûmiyye ve Millî İktisat Kongresi; Atatürk Dönemi'nde ekonomi alanında yapılan inkılaplardan ise İş Bankasının kurulması, aşar vergisinin kaldırılması, Teşvik-i Sanayi Kanunu, Kabotaj Kanunu, Toprak Mahsulleri Ofisinin açılışı hakkında merak ettikleri bir konuyu belirlemeleri sağlanır (**E1.1, SDB2.2**). 5N1K tekniği aracılığıyla merak ettikleri konulara ilişkin sorgulama yapmaları istenir. Öğrenciler yazılı, görsel, basılı ve dijital kaynaklar üzerinden konuya ilişkin bilgileri toplar ve kaydeder. Bu süreçte dijital ağ kaynaklarından bilgi kullanırken dijital kimliği veya kaynağın uzantısının güvenilirliğini dikkate alır (**OB2**). Verilen farklı kaynaklar üzerinden Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'ndeki devletçi politika anlayışının ekonomi alanında yapılan inkılaplara etkisini inceler. Araştırma yaparak ulaştığı bilgilerle derste öğrendiklerini karşılaştırır ve bunların doğruluğunu değerlendirir. Öğrencilerin "Cumhuriyet'in ilk yıllarında devletçilik politikalarının benimsenmesinin gerekçeleri" üzerine büyük grup tartışması yapmaları sağlanır (**SDB2.1**). Devletçilik politikası gereği ülke kalkınmasını ve gelişmesini desteklemesi açısından yerli ve millî üretim ile yerli malı kullanmanın önemini açıklamaları istenir (**E3.6, D19.4**). Büyük grup tartışması sonunda yapılan çıkarımlar öğretmen tarafından gözlem formuyla değerlendirilir.

İTA.12.2.4

Öğrencilerin II. Mahmud Dönemi'nden Cumhuriyet'e geçiş sürecine kadar olan zaman diliminde Osmanlı Devleti'nde eğitim, bilim ve kültür alanında gerçekleşen yeniliklerden Mekteb-i Tıbbiyye-i Şâhânenin ve tercüme odalarının açılması, dönemin önemli yayın, yazar ve eserlerinden hareketle matbuat hayatından örnekler verilmesi, Maârif-i Umûmiyye Nizamnâmesi'nin ilanı, Dârülfünunun açılması, alfabe kullanımına yönelik çalışma ve tartışmaların yapılması, II. Abdülhamid Dönemi'ndeki okullaşma faaliyetleri, millî bayramların kutlanması ve Maârif Kongresi'nin toplanmasını; Atatürk Dönemi'nde eğitim, bilim ve kültür alanında yapılan inkılaplardan ise Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi, Mızıka-i Hümayunun Cumhurbaşkanlığı Musiki Heyetine çevrilmesi, tohum ıslah enstitülerinin açılması, sismografik çalışma merkezinin kurulması, Mekteb-i Sanâyi-i Nefîse-i Şâhânenin Devlet Güzel Sanatlar Akademisine çevrilmesi, yeni Türk harflerinin kabul edilmesi, Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti ve Türk Dili Tetkik Cemiyetinin kurulması, üniversite reformunun yapılması, Cumhuriyet'in ilk yıllarında yurt dışına öğrenci gönderilmesi ve millî bayramların kutlanmasını verilen bilgi görseli ve kaynaklar üzerinden incelemeleri sağlanır. Öğrencilerden Türk modernleşmesi sürecinde bu inkılaplarla gerçekleşen yeniliklerin değişim ve süreklilik açısından benzer ve farklı yönlerini gösteren karşılaştırma tablosu hazırlamaları istenir (**E3.10, OB5, SDB1.2**).

İTA.12.2.5

Öğrencilerin kavram öğretim materyalleri üzerinden konu içeriğinde geçen kavramların anlamlarını açıklamaları istenir. Grup çalışması yoluyla öğrenciler verilen farklı kaynaklar üzerinden Türk modernleşmesinin Atatürk ilkelerinin ortaya çıkışına etkilerini inceler ve inceleme sonucunda Atatürk ilkelerinin özelliklerini belirler (**SBAB1.1**). Atatürk ilkelerinin millî şuur sahibi olmadaki önemini açıklar (**D19.1, E3.6**). Performans görevi olarak gruplardan Türk modernleşmesinin Atatürk ilkelerinin oluşumuna etkisini ifade eden bir afiş hazırlayarak bu afişi sunmaları istenir (**SDB2.2**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme * Öğrencilerden Kanun-ı Esasi ile 1921 ve 1924 anayasalarının benzer ve farklı yönlerini karşılaştırdıkları bir tablo hazırlamaları istenebilir.

İstanbul Üniversitesinin genel ağ adresi üzerinden "Gazeteden Tarihe Bakış Projesi"ni incelemeleri ve Atatürk Dönemi'ndeki Cumhuriyet kutlamaları ile ilgili gazete manşetlerinden pano hazırlamaları istenebilir.

Atatürk Dönemi'nde uygulanan ekonomi politikalarını ve bunların özelliklerini araştırmaları, elde ettikleri bilgilere dayanarak ekonomi bülteni hazırlamaları istenebilir.

Türk Tarih Kurumunun genel ağ adresindeki belgeseli seyrederek kurumun kuruluş amaçları ve faaliyetlerine ilişkin poster tasarımları istenebilir.

* Türk inkılabı sürecini anlatan kitap, dergi, hatırat gibi kaynakları araştırarak bir kaynakça denemesi hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden Atatürk ilke ve inkılaplarına ilişkin öğrendikleri bilgilerden hareketle bir kelime bulutu oluşturmaları istenebilir.

Atatürk inkılaplarının sınıflandırıldığı tabloyu öğretmeni veya arkadaşlarından yardım alarak hazırlamaları istenebilir.

Atatürk ilkelerini gösteren zihin haritası hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. II. DÜNYA SAVAŞI'NDAN KÜRESELLEŞME SÜRECİNE TÜRKİYE

Bu ünite de II. Dünya Savaşı, savaş sürecinde Türkiye, savaş sonrası dönemde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde meydana gelen gelişmeler, Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde öne çıkan olaylar ile Türkiye'de sosyal, ekonomik alanlarda ve bilim, teknoloji, kültür, eğitim, spor alanlarında yaşanan gelişmeler ele alınacaktır. Ünite sonunda öğrencilerin bu konularla ilgili gerekli bilgi, beceri ve değerleri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 28

ALAN BECERİLERİ

SBAB17. Tarihsel Sorun Analizi ve Karar Verme (SBAB17.1. Tarihsel Sorunu Belirleme ve Çözümleme, SBAB17.2. Tarihsel Soruna Alternatif Çözüm Üretme ve Değerlendirme), SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama), SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.5. Kaynağı Yorumlama), SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme (KB2.17. Değerlendirme), SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.1. Meraka Dayalı Soru Sorma, SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama, SBAB2.3. Kaynağı İnceleme, SBAB2.4. Kaynağı Sorgulama, SBAB2.5. Kaynağı Yorumlama, SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim, E2.3. Girişkenlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistematik Olma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

-

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D1. Adalet, D4. Dostluk, D9. Merhamet, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Coğrafya, Demokrasi ve İnsan Hakları, Felsefe, Sosyoloji, Uluslararası İlişkiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

SBAB10.3. Haritadan Çıkarım Yapma, SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama, SBAB1.2. Sıralama, KB2.7. Karşılaştırma, SBAB11.1. Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram Okuma ve Yorumlama, KB3.1. Karar Verme, KB3.2. Problem Çözme, KB3.3. Eleştirel Düşünme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İTA.12.3.1. II. Dünya Savaşı'nın neden ve sonuçlarını özetleyebilme

- a) II. Dünya Savaşı'nın neden ve sonuçlarıyla ilgili çözümleme yapar.
- b) II. Dünya Savaşı'nın neden ve sonuçlarını sınıflandırır.
- c) II. Dünya Savaşı'nı neden ve sonuçları bakımından yorumlar.

İTA.12.3.2. II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik alternatif fikirler üretebilme

- a) II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde karşılaştığı tarihsel bir sorunu tanımlar.
- b) II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde karşılaştığı tarihsel soruna ilişkin tarafların bakış açılarını çözümler.
- c) II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde karşılaştığı tarihsel sorunun çözümü için yapılan uygulamaları ve alınan kararları değerlendirir.
- ç) II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde karşılaştığı tarihsel sorunun çözümü için yapılan uygulamaların ve alınan kararların güncel sorunların meydana gelmesine etkilerini belirler.
- d) II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde karşılaştığı tarihsel sorunu çözmeye yönelik alternatif öneriler geliştirir.
- e) II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde karşılaştığı tarihsel sorunu çözmeye yönelik geliştirdiği alternatif önerilerin olası sonuçlarını yetkililerin yaptıkları uygulamalar ve aldıkları kararların sonuçlarıyla karşılaştırarak değerlendirir.

İTA.12.3.3. Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliği neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme

- a) Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliğe neden olan unsurları inceler.
- b) Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliğin etkilediği unsurları inceler.
- c) Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren yaşanan gelişmeleri Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliğe etkileri açısından sorgular.
- ç) Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliğin neden ve sonuçlarını bağlamından kopmadan ifade eder.

İTA.12.3.4. Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de meydana gelen siyasi gelişmelerin demokratikleşme sürecine etkilerini yorumlayabilme

- a) Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de meydana gelen siyasi gelişmelere ilişkin verilen kaynakları inceler.
- b) Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de meydana gelen siyasi gelişmelere ilişkin kaynaklarda verilen bilgileri bağlamından kopmadan sözlü, yazılı, görsel biçimlere dönüştürür.
- c) Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de meydana gelen siyasi gelişmeleri demokratikleşme sürecine etkileri açısından kendi ifadeleriyle açıklar.

İTA.12.3.5. Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'deki sosyal ve ekonomik gelişmeleri toplumsal etkileri açısından değerlendirebilme

- a) Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'deki sosyal ve ekonomik gelişmeleri toplumsal etkileri bakımından karşılaştırır.
- b) Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'deki sosyal ve ekonomik gelişmelerle ilgili yaptığı karşılaştırmalara yönelik yargıda bulunur.

İTA.12.3.6. Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelere ilişkin oluşturduğu özgün ürünleri paylaşabilme

- a) Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmeler hakkındaki araştırmasına dair belirlediği kaynaklardan bilgi toplar.
- b) Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelere ilişkin topladığı bilgilerin araştırmasına uygunluğunu belirler.
- c) Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelere ilişkin kullanacağı kaynakların sınırlılığını sorgular.
- ç) Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelerle ilgili olarak araştırmasına uygun kaynaklardan belirlediği bilgileri yorumlar.
- d) Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelere ilişkin kanıta dayalı oluşturduğu araştırmasını paylaşır veya sergiler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

II. Dünya Savaşı'nın Neden ve Sonuçları

II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye'nin İç ve Dış Siyasetinde Yaşanan Gelişmeler

Soğuk Savaş Dönemi'nin Başlangıcından İtibaren Türkiye'nin Dış Politikası

Soğuk Savaş Dönemi'nin Başlangıcından İtibaren Türkiye'de Yaşanan Siyasi Gelişmelerin Demokratikleşme Sürecine Etkileri

Soğuk Savaş Dönemi'nin Başlangıcından İtibaren Türkiye'deki Sosyal ve Ekonomik Gelişmeler

Soğuk Savaş Dönemi'nin Başlangıcından İtibaren Türkiye'de Bilim, Teknoloji, Kültür, Eğitim ve Spor Alanlarında Yaşanan Gelişmeler

Anahtar Kavramlar

askerî darbe, faşizm, karaborsa, komünizm, kutuplaşma, küreselleşme, Mavi Vatan, mihver, muhtıra, müttefik, Nazizm, postmodern darbe

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu üniteadaki öğrenme çıktıları; neden-sonuç formu, öz ve akran değerlendirme formları, çıkış kartı ve performans görevi ile değerlendirilebilir.

II. Dünya Savaşı'nın neden ve sonuçlarının özetlenmesinde neden-sonuç formu kullanılabılır. Neden-sonuç formu kontrol listesiyle değerlendirilebilir. Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliğin neden ve sonuçlarının yorumlanması amacıyla gerçekleştirilen panelin değerlendirilmesinde öz ve akran değerlendirme formları, Türkiye'deki sosyal ve ekonomik gelişmelerin değerlendirilmesinde çıkış kartı kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde meydana gelen gelişmelere ilişkin sunum hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan sunumlar soru oluşturma, bilgi toplama, bilginin doğruluğu, kaynak çeşitliliği gibi ölçütlerden oluşan dereceli puanlama anahtarı ve grup değerlendirme formuyla değerlendirilebilir. Öğrencilerden Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de meydana gelen siyasi gelişmelerin demokratikleşme sürecine etkilerini içeren bir poster veya dijital poster hazırlamaları ve hazırladıkları ürünü paylaşmaları istenebilir. Hazırlanan poster veya dijital posterler; içerik, kaynak kullanımı, organizasyon, görsel etki, sunum yapma gibi ölçütlerden oluşan dereceli puanlama anahtarı ve grup değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilere Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmeler konusunda araştırma raporu hazırlamaya ve sunmaya yönelik performans görevi verilebilir. Hazırlanan araştırma raporu ve sunum; çalışma planı hazırlama, kapsam, kaynak çeşitliliği ve güvenilirliği, kaynakları yorumlama, özgünlük, aktarım, grup iletişimi gibi ölçütler kullanılarak oluşturulan dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir. Ayrıca grup değerlendirme formu ve araştırma sürecinde kullanılan kontrol listesi öz değerlendirme formu olarak kullanılabilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller

Öğrencilerin I. Dünya Savaşı'nın sonuçları, Cumhuriyet Dönemi'nde Türkiye'nin komşu ülkelerle ilişkileri ve Türk demokrasi tarihine ilişkin temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir.

- II. Dünya Savaşı'nın ortaya çıkmasında I. Dünya Savaşı'nın ne gibi etkileri olmuştur?
- Sizce çok partili siyasi hayata geçişin Türk demokrasi tarihindeki önemi nedir?
- Türkiye'nin uluslararası kuruluşlara üye olma gerekçeleri neler olabilir?
- Kıbrıs Adası'nın jeopolitik önemine dair neler söylenebilir?
- Asılsız Ermeni iddialarının ortaya çıkış nedenleri neler olabilir?

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki etkinlikler yaptırılabilir.

- Cumhuriyet Dönemi'nde gerçekleşen darbeleri ve darbe girişimlerini tarih şeridi üzerinde sıralamaları istenebilir.
- Türkiye Cumhuriyeti'nin bilim, kültür, sanat ve spor alanlarındaki "en"lerini listelemeleri istenebilir.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının genel ağ adresi üzerinden Cumhuriyet Dönemi banknotlarını incelemeleri, banknotlar arasındaki benzerlik ve farklılıkların nedenleri hakkında fikir yürütmeleri istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin uluslararası çatışma ve krizlerin her dönemde devam etmesinin nedenlerini sorgulamaları sağlanır.

Küresel sorunların çözümünde rol oynayan kurumların tarihçelerini incelemeleri istenir. Millî kalkınma hedeflerinin günümüzde nasıl devam ettiği hakkında öğrencilere sorular sorulur.

Öğrencilerden millî teknoloji hamlesinin gelecekte ulaşacağı noktaya ilişkin öngörülerini ifade etmeleri istenir.

Türkiye’de demokrasinin kesintiye uğramaması için üzerlerine düşen görev ve sorumlulukları gerekçeleriyle açıklamaları istenir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

İTA.12.3.1

Öğrencilerin kavram öğretim materyalleri üzerinden konu içeriğinde geçen kavramların anlamlarını açıklamaları istenir. Öğrencilere I. Dünya Savaşı’nın sonuçlarıyla II. Dünya Savaşı’nın nedenleri arasında bağlantı kurulmasına yönelik sorular sorulur (**SBAB4.2**). Bu sorular çerçevesinde öğrencilerin II. Dünya Savaşı’na neden olan gelişmeleri gösteren farklı kaynakları incelemeleri sağlanır (**SBAB10.3**). II. Dünya Savaşı’nın seyrini değiştiren gelişmelerden Pearl Harbor Baskını, Stalingrad Kuşatması, Normandiya Çıkarması, Hiroşima ve Nagazaki’ye atom bombalarının atılmasının yer aldığı açıklamalı tarih şeridini incelemeleri istenir (**SBAB1.2**). Örnek olaylardan hareketle insan ve doğayı sevmenin ve korumanın önemini açıklamaları sağlanır (**D9.3, KB3.3**). II. Dünya Savaşı’nın seyrini değiştiren gelişmelerle savaşın sonuçlarına yönelik soru-cevap etkinliği yapılır (**E3.4**). Öğrenciler II. Dünya Savaşı’nın neden ve sonuçlarını siyasi, sosyal ve ekonomik bağlamda sınıflandırır. Savaş sonrasında Soğuk Savaş Dönemi’nin başlaması, Birleşmiş Milletler ve IMF’nin kuruluşu, siyonist hareketler, Filistin Meselesi ve sömürgeciliğin şekil değiştirmesi hususlarını kendi cümleleriyle ifade eder (**OB1, SDB2.1**). Örnek metin ve olaylardan hareketle siyonist faaliyetleri ve Filistin Meselesi’ni hakkaniyetli davranmanın önemi bakımından değerlendirir (**D1.2, SDB3.3**). Öğrencilerden II. Dünya Savaşı’nın neden ve sonuçlarını değerlendirebilmeleri amacıyla verilen neden-sonuç formunu doldurmaları istenir.

İTA.12.3.2

Grup çalışması yoluyla öğrencilerin II. Dünya Savaşı sırasında Türkiye’nin iç siyasetindeki Millî Korunma Kanunu, ekmek karnesi ve varlık vergisi uygulamaları ile dış siyasetindeki Mihver ve Müttefik devletlerle ilişkileri hakkında merak ettikleri tarihsel bir sorunu belirlemeleri sağlanır (**E1.1, SDB2.2**). Öğrencilerden 5N1K tekniği aracılığıyla merak ettikleri soruna ilişkin sorgulama yapmaları ve bu sorunu tanımlamaları istenir. Öğrenciler yazılı, görsel, basılı ve dijital kaynaklar üzerinden belirledikleri tarihsel soruna ilişkin tarafların bakış açılarını analiz eder. Örnek olaylardan hareketle ülkede yaşanan olağanüstü durumlarda yardımlaşma ve dayanışmanın önemini açıklar (**D16.2**). Tarihsel sorunun çözümü için yapılan uygulamaları ve alınan kararları değerlendirerek bunların güncel sorunların meydana gelmesine etkilerini ifade eder. Sorunu çözmeye yönelik alternatif öneriler üretir (**SDB3.2**). Bu önerilerin olası sonuçlarını II. Dünya Savaşı sürecinde yetkililerin yaptıkları uygulamalar ve aldıkları kararların sonuçlarıyla karşılaştırarak değerlendirir. Yaptıkları çıkarımlar doğrultusunda öğrencilere sunum hazırlamaya ve sunumlarını paylaşmaya yönelik performans görevi verilir (**SDB2.1, SDB3.3**).

İTA.12.3.3

Öğrencilerin verilen farklı kaynaklar üzerinden Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin dış politikasındaki "Kore Savaşı, Türkiye'nin NATO üyeliği, Kıbrıs Sorunu ve Kıbrıs Barış Harekâtı, Türk-Yunan ilişkileri, Türkiye'nin deniz jeopolitiği ve Türkiye'nin deniz yetki alanı olan Mavi Vatan, asılsız Ermeni iddiaları ve ASALA terörü, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri, Türk dünyası ile ilişkiler, Dağlık Karabağ Sorunu ve Bosna Savaşı" konularını değişim ve süreklilik açısından incelemeleri sağlanır (**SBAB10.3**). Öğrenciler, Türkiye'nin girişimci ve insani dış politika faaliyetlerini "gönül coğrafyamız" bağlamında analiz eder. TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, TÜRKSOY, Yunus Emre Enstitüsü ve Maarif Vakfının çalışmaları üzerinden Türkiye'nin kültürel diplomasi çabalarını örneklerdir (**KB3.1**). Öğrencilerin ülkeler arası yardımlaşmanın dostluğun gelişmesine katkıda bulunacağına yönelik örnekler vermeleri istenir (**D4.5, E2.3**). Soğuk Savaş Dönemi'nde Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve süreklilikle ilgili kendi sorularını hazırlayarak birbirlerinin sorularını yanıtlamaları sağlanır. Bu süreçte Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliğin neden ve sonuçlarını bağlamdan kopmadan ifade etmelerine imkân verilir (**SDB2.1**). Panel sonunda öğrencilerden öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları ile kendi öğrenmelerini ve akranlarını değerlendirmeleri istenir (**SDB1.2**).

İTA.12.3.4

Öğrenciler, Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'deki siyasi gelişmelerin gösterildiği bilgi görselini inceler. Verilen farklı kaynaklardan hareketle Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren çok partili siyasi hayata geçiş çabalarının; 27 Mayıs Askerî Darbesi, 1971 Muhtırası, 1980 Askerî Darbesi, 28 Şubat Müdahalesi, 27 Nisan e-Muhtırası ve 15 Temmuz Darbe Kalkışması üzerinden darbelerin; PKK/PYD, DEAŞ ve FETÖ terör örgütleri üzerinden millî güvenliği tehdit eden unsurların ve terörle mücadelenin Türkiye'nin demokratikleşmesi sürecine etkilerini belirler (**E3.6, KB3.1**). Konuya ilişkin seçtiği siyasi gelişmelerden birine yönelik poster veya dijital poster hazırlar. 15 Temmuz Darbe Kalkışması'ndan söz edilirken toplumların kendi hak ve özgürlüklerini kullanma ve korumaları konusunda taviz vermemesi gerektiği açıklanır (**D11.1**). Öğrencilerden Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de meydana gelen siyasi gelişmelerin demokratikleşme sürecine etkilerine ilişkin yorumlarını sınıfta sözlü olarak paylaşmaları istenir (**SDB2.1**).

İTA.12.3.5

Grup çalışması yoluyla öğrencilerin verilen farklı kaynaklar üzerinden "Marshall Planı, tarımda makineleşme, sanayileşme çabaları, ulaşım, bayındırlık, köyden kente göç, IMF ile ilişkiler, ekonomik krizler, ekonomik kalkınma planları, sığınmacı sorunu ve Türkiye'nin bu soruna yaklaşımı ile Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi" konularını incelemeleri sağlanır (**OB3, SDB2.2, SBAB11.1**). Öğrenciler, örnek olaylardan hareketle köyden kente göç konusunda toplum içinde birlik ve dayanışmayı destekleyen ve toplumsal uyumun temelini oluşturan unsurları açıklar (**D14.3**). Soru-cevap tekniği kullanılarak grupların sosyal ve ekonomik gelişmelerin toplumsal etkilerini karşılaştırmaları sağlanır (**SDB2.3, KB2.7**). Ulaşılan bilgilerden hareketle Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'deki sosyal ve ekonomik gelişmelerin değerlendirildiği büyük grup tartışması yapılır (**E3.10, SDB2.1, SDB3.3, KB2.7**). Öğrencilerden Türkiye'deki sosyal ve ekonomik gelişmelere yönelik değerlendirmelerini çıkış kartına yazmaları istenir.

İTA.12.3.6

Grup çalışması yoluyla Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelere ilişkin bir araştırma başlatılır. Araştırma sürecinin bilgi toplama aşaması dışındaki aşamaları sınıfta, öğretmen rehberliğinde ve grup çalışması şeklinde gerçekleştirilir. Öğrencilere araştırma sürecinin aşamalarını içeren kontrol listesi verilir. Kontrol listesi aracılığıyla öğrencilerin araştırma sürecinin basamaklarını takip etmeleri ve denetlemeleri sağlanır. Her grup için Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelerden birini yansıtan araştırma konusu belirlenir. Bilgi toplama, kaynak inceleme ve kaynakları sorgulama süreçleri adımlar hâlinde yönergelerle işletilir. Gruplar, araştıracakları konuyla ilgili hangi kaynakları kullanacaklarını ve bu kaynaklara nerede ve nasıl ulaşacaklarını öğretmen rehberliğinde belirler. Kütüphaneler, müzeler, arşivler, tarihî mekânlar ve genel ağı ziyaret ederek araştırma konularıyla ilgili kaynaklardan bilgi toplar **(E3.7)**. Kaynaklara uygun sorular sorarak kaynağın birinci elden veya ikinci elden olup olmadığı; kaynağın yazılı, görsel, sayısal, dijital olarak türü, yazarı, tarihi, dijital kimliği, genel ağdaki uzantısı gibi temel unsurları belirler. Topladığı bilgileri ilgili ve ilgisiz olarak ayrıştırdıktan sonra araştırma konusuna uygun olanları tespit eder **(E3.2)**. Kaynakları sorgularken kullanacağı kaynaklara ön yargı, çelişki veya tutarsızlık içeren ifadeleri ortaya çıkartacak sorular sorar **(E3.4)**. Bu süreçte aynı konuyla ilgili farklı kaynakları karşılaştırarak konuya ilişkin farklı görüşleri belirler. Kaynağın içeriğini tutarsızlık açısından kontrol eder. Kaynaklarda yer alan olgu ve görüşleri ayırt eder. Kaynaklardaki bilgilerin güncel araştırmaları içerip içermediğini sorgular. Bu sorgulamalar sonucunda topladığı bilgilerin araştırma konusu için yeterliliğine yönelik çıkarımda bulunur. Topladığı bilgilerin sınırlı kalması durumunda farklı kaynaklara başvurarak yeniden bilgi toplayabilir **(E1.3)**. Öğrencilerden kullandığı kaynakların yaptığı araştırmaya katkısını değerlendirmek amacıyla tarihsel kaynak/kanıt analiz formunu doldurmaları istenir. Gruplar araştırmalarında kullanacağı bilgileri ana fikir, şahıslar, eserler, mekânlar, kurumlar bağlamında belirler. Bu bilgileri araştırma raporunda kullanmak amacıyla uygun yerlerde tarih şeridi, harita, tablo, grafik, bilgi görseli gibi görsel metinlere dönüştürür. Ulaştıkları bilgilerden hareketle kendi görüşlerini yansıtan yorumları oluşturur **(OB2, SDB2.2)**. Öğrenciler kanıtlardan hareketle Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelere ilişkin çıkarım yapabilir. Gruplar yaptıkları araştırmaları rapora dönüştürür **(E3.1)**. Öğrenciler; araştırma raporunu hazırlarken uygun başlıklar bulur, hazırladığı görselleri **(OB2)** metnin içeriğine uygun biçimde kullanır, kaynaklara metin içinde atıf yapar ve kullandığı kaynakları kaynakçada gösterir. Gruplar sınıf içinde araştırma raporlarını sunar. Öğrenciler araştırmaları sırasında ulaştıkları bilgilerden hareketle millî sanayi hamleleri ve millî teknoloji gelişmeleri üzerinden cesaretli ve girişimci olmanın önemini açıklar **(D11.1)**. Sunum sonrasında grupların Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmeleri karşılaştırarak yorumlamaları sağlanır **(KB3.2)**. Araştırma raporları; panel, seminer, bilim şöleni, proje fuarı veya dijital platformlarda **(OB2)** sunularak paylaşılabılır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye’de uygulanan vergilerin benzerlerinin farklı ülkelerde de uygulandığı konusunu araştırmaları sağlanabilir. Elde ettikleri bilgilerden hareketle karşılaştırmalı tablo hazırlamaları ve bunu yorumlamaları istenebilir.

Kore Savaşı’nda Türkiye’nin katkısını konu edinen bir film seyretmeleri, Kore Savaşı’nın gelişimi ile ilgili araştırma yapmaları ve Türkiye’nin savaşa katılımına ilişkin tarihsel akış şeması oluşturmaları istenebilir. Kıbrıs Sorunu’na ilişkin yazılı ve görsel kaynakları inceleyerek Birleşmiş Milletlere, Ada’daki Türklerin siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan uğradıkları haksızlıkları ortaya koyan bir rapor hazırlamaları istenebilir.

* ASALA terör örgütünün şehit ettiği diplomatlar hakkında araştırma yapmaları ve elde ettikleri bilgilerden hareketle bir “Şehit Diplomatlar Albümü” oluşturmaları istenebilir.

Türkiye’nin jeopolitik ve jeostratejik gücünü artıran etmenlere ilişkin afiş hazırlamaları istenebilir.

Türkiye’nin girişimci ve insani dış politikasının küresel ve bölgesel sorunların çözümüne etkisine ilişkin araştırma yapmaları istenebilir.

* Türkiye’de 1950 sonrasında köyden kente göç konusuyla ilgili sözlü tarih çalışması yapmaları, ulaştıkları bilgilerden hareketle kısa bir belgesel hazırlamaları ve bu belgeseli sınıf ortamında sunmaları istenebilir.

Aliya İzzetbegoviç, Rauf Denktaş, Dr. Sadık Ahmet, Muhammed Ali Cinnah, İsa Yusuf Alptekin gibi önemli şahsiyetlerden birinin hayatını ve eserlerini araştırıp biyografisini hazırlamaları ve sunmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden II. Dünya Savaşı sürecini basit bir şekilde anlatan bilgi görselini incelemeleri istenebilir.

Kıbrıs Adası’nı harita üzerinde göstererek Ada’nın Türkiye için önemini sözlü olarak açıklamaları istenebilir.

Türk cumhuriyetlerinin isimlerini saymaları istenebilir.

Örneklerden yola çıkarak Türk topluluklarının ortak yönlerini söylemeleri istenebilir.

Öğretmeni veya arkadaşlarından yardım alarak PKK/PYD, DEAŞ ve FETÖ terör örgütlerinin Türkiye Cumhuriyeti’ne verdiği zararları açıklamaları istenebilir.

Darbelerin Türkiye Cumhuriyeti’ne verdiği zararları anlatan kısa belgesel film izlemeleri istenebilir.

Yakın dönemde Türkiye’de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında meydana gelen gelişmelerden birine ilişkin basit düzeyde bir araştırma yapmaları ve ulaştıkları sonuçları rapor olarak sunmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

EK-1 BİLDİKLERİM, MERAK ETTİKLERİM, ÖĞRENDİKLERİM VE HİSSETTİKLERİM FORMU*

Adı:
Soyadı:
Numarası:
Sınıfı:

BİLDİKLERİM, MERAK ETTİKLERİM, ÖĞRENDİKLERİM VE HİSSETTİKLERİM FORMU

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıdaki formun "Bildiklerim" ve "Merak Ettiklerim" sütunlarını derse başlamadan önce, "Öğrendiklerim" ve "Hissettiklerim" sütunlarını ise ders bitiminde doldurunuz. İyi çalışmalar...

Konu:			
Bildiklerim	Merak Ettiklerim	Öğrendiklerim	Hissettiklerim

*Bu form, örnek olması amacıyla geliştirilmiştir. Öğrenme çıktıları, içerik çerçevesi ve öğrenme-öğretme uygulamalarına göre farklılaştırılabilir.

EK-3 TARİHSEL KAYNAK/KANIT ANALİZ FORMU*

Adı:
Soyadı:
Numarası:
Sınıfı:

TARİHSEL KAYNAK/KANIT ANALİZ FORMU

Sevgili Öğrenciler,

İncelediğiniz tarihsel kaynaklardan/kanıtlardan yola çıkarak soruları cevaplayınız. İyi çalışmalar...

1. İncelediğiniz kaynaklar/kanıtlar birinci elden ya da ikinci elden kaynaklardan/kanıtlardan hangisine örnek olabilir? Nedenini açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Kaynakların/kanıtların türü nedir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Kaynakların/kanıtların konusu nedir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*Bu form, örnek olması amacıyla geliştirilmiştir. Öğrenme çıktıları, içerik çerçevesi ve öğrenme-öğretme uygulamalarına göre farklılaştırılabilir.

4. Kaynakları/kanıtları kim/kimler yazmış veya oluşturmuştur?

.....

.....

.....

5. Kaynaklar/kanıtlar ne zaman yazılmış veya oluşturulmuştur?

.....

.....

.....

6. Kaynakların/kanıtların yazılma veya oluşturulma amacı nedir?

.....

.....

.....

7. Kaynakların/kanıtların hedef kitlesi kim/kimlerdir?

.....

.....

.....

8. Kaynakları/kanıtları yazan veya oluşturan kişinin/kişilerin bakış açısı kaynağa/kanıta nasıl yansımıştır?

.....

.....

.....

9. Kaynakların/kanıtların yanlılık ve yanlıtıcılık durumu nedir?

.....

.....

.....

10. Bu kaynaklar/kanıtlar çalıştığınız konuya, yazdığınız yazıya veya yaptığınız tartışmaya hangi katkıları sağlamaktadır? Neden?

.....

.....

.....

